10 May Str.
Ansonia, Conn.

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

Рôкъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 3-го Серпня 1899. | Число 31.

Календарь.

Серпень.		
3	Ч.	Маріи Магдалины
4	П.	Өеофила
5	С.	Бориса и Глѣба
6	Н.	7. Анны
7	П.	Ермолая
8	В.	Пантелеимона
9	С.	Прохора, Инокентія

Зміѣстъ.

Справы „Союза“. — Зъѣздъ гр.-кат. священиковъ въ Philadelphia, Pa. — Що чувати въ свѣтѣ? — Вѣсти зъ Америки. — Вѣсти зъ гавайскихъ островѣвъ. — Вѣсти зъ старого краю. — Новинки. — Посмертни вѣсти. — Де-що цѣкавого. — Смѣшне. — Фейлетонъ: Камѣнный хрестъ. — Американьски новины. — Стихъ: Пѣснѣ — Раны. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотячѝ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіеря:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА“

Спростоване.

Отсимъ посвѣдчаю, що вôдобравъ-смь $14.50 вôдъ братства св. Арх. Михаила въ St. Louis, Mo. Передше на дворазове запытане голов. секретаря, чи одержавъ я тѝ грошѣ, вôдповѣвъ я, що нѣ. Се була похибка, а рѣчь мала ся такъ: Я мешкаю подальше вôдъ почты и коли тамъ зайшовъ, заставъ-смь $14.50 чекомъ, котрѝ я сейчасъ вложивъ до банку, а на ковертцѣ призабувъ зазначити, що тамъ бувъ чекъ. Коли я прійшовъ до хаты, читаю листъ вôдъ Мих. Ющака, секр. братства въ St. Louis, Mo., що вônъ засылае менѣ „квитъ“ на грошѣ. Я вôдложивъ той листъ и ждавъ на грошѣ, ажь теперь довѣдавъ ся я, що то тѝ грошѣ, котрѝ я вôдобравъ чекомъ. Похибка та вже справлена, але при той способности пригадую мѣсцевымъ секретарамъ и всѣмъ членамъ „Р. Н. Союза“, щобъ засылаючи до мене грошѣ, не розписувались богато, а коротко и выразно зазначили: вôдъ кого засылають грошѣ и кôлько. Пишѣть такъ: Засылаю вôдъ братства (Н. Н). або вôдъ членовъ тои або сеи мѣсцевости суму грошей.......

К. Котанчикъ
касіеръ „Р. Н. Союза.“

Зъѣздъ гр. кат. рускихъ священниковъ въ Philadelphia, Pa.

(Конець)

Дальше зборы священниковъ радили надъ статутами священничого товариства им. Кирила и Методія и ухвалили такѝ точки:

17) Кождый нововступаючій членъ-священникъ до згаданого товариства мае заплатити $5 вступного, а доляръ мѣсячнои вкладки.

18) Коли совѣтъ збираесь на нарады, то до правосильности ухвалъ мусить бути присутныхъ найменше 5 членôвъ.

19) Если мѣжь священниками лучить ся якесь непорозумѣне, то спорячѝ стороны годить мировый судъ, а коли-бъ повстали споры мѣжь священникомъ а громадянами, то совѣтъ высылае на мѣсце своихъ делегатôвъ, рослѣджуе справу и по можности годить спорячѝ стороны.

20) Одного и того самого предсѣдателя товариства выбираесь по черзѣ найбôльше два разы.

21) Совѣтъ мае постаратись якъ найскорше о статута для церковныхъ громадъ.

22) Мастки церковні належать выключно до громады и не смѣютъ бути записани на католицкого епископа въ Америцѣ. Совѣтъ мае старатись, щобъ тѣ церкви, що суть вже записанѣ на епископа, стали ся назадъ власностю рускои громады.

23) Мае бути оснований міссійный фондъ, на котрый пôде одноразова колекта въ роцѣ у кождой громадѣ. Колекта сеся може бути або въ церкви, або зъ пікніку, або иншимъ якимъ способомъ, а грошами тыми буде запомагатись бѣднѣйші громады. Рôвно-жь совѣтъ мае старатись о обсадженє священниковъ въ Канадѣ.

24) Въ буду заснованя міссійного фонду, не приймаесь анѣ не высылаесь колекторôвъ по чужихъ громадахъ, такъ само не приймаютъ колекторôвъ, що збираютъ грошѣ на старокраєвій церквы.

25) До розвязаня товариства потреба ¾ членовъ, а коли въ товариствѣ есть найменше 12 членовъ, то оно ще истнуе. На случай розвязаня товариства, маетокъ его переходить на тѣ рускій церкви въ Америцѣ, що мають найбôльше довгу.

26) Наипослѣдокъ вывязалась досыть оживлена дискусія про заснованя рускихъ школъ та про подручники, зъ якихъ мають учити ся дѣти. Наслѣдкомъ тои дискусіи запала ухвала, що въ кождой громадѣ мусить бути руска школа, а розкладъ науки и добôръ пôдручниковъ, поки що, лишаесь выборови священника, котрый зарядить усе пôсля даныхъ обставинъ.

27) Послѣдною точкою програмы бувъ выбôръ выдѣлу (совѣта) тов. рускихъ священниковъ им. Кирила и Методія. До того выдѣлу увойшли:

о. Т. Обушкевичъ яко предсѣдатель.
о. Т. Дамяновичъ „ мѣстопредсѣд.
о. Н. Кешелякъ „ секретарь.
о. К. Лаврішинъ „ касієръ.

Радни:

о. Ив. Сабовъ.
о. М. Пôдгорецкій.
о. Гавр. Мартякъ.

Пôсля выбору выдѣлу приступлено до полагодженя деякихъ справъ майже чисто личнои натуры, по чôмъ розôйшли ся усѣ домôвъ.

Треба ту згадати, що на тыхъ зборахъ визначались два напрямы. Одинъ бажали церковно-народнои организації, въ котрôй забирали-бъ голосъ представителѣ громадъ, а другій уважали за вôдповѣдне мати самыхъ лишь священниковъ одинокими управителями такъ въ справахъ духовныхъ якъ и матеріяльныхъ. Тѣ два напрямы стерлись зъ собою въ першомъ дни нарадъ такъ, що другого дня обрадъ велись спокойнѣйше и по деякихъ уступкахъ зъ обохъ сторôнъ, ухвалено скликувати на рôчну конвенцію по одному свѣтскому делегатови.

Розумѣесь, що выжь згаданый статутъ не есть ще повный тай не всѣ ухвалы можуть подобатись, однакъ коли зважить ся, що се початокъ зробленый лишь самыми священниками, та що передъ нами ще головна конвенція священниковъ и делегатовъ, мы певнѣ, що делегаты тѣ пôднесуть голосъ и тогды неодно дасть ся, а що хибного — справить ся.

Одно ще мали бъ мы сказати до тыхъ священниковъ, що страхъ богато будують на своимъ достоиньствѣ и котрымъ выдаесь, що имъ лишь дана власть житя и смерти надъ людьми: Уважайте въ якихъ обставинахъ жіете, зъ кого и для кого жіете, та що вы не можете силою накидувати выключно свого „я“ тамъ, де народъ мае найповнѣйше право сказати и свое „я“. Уважайте, що зъ народомъ мы сила, а безъ народу — велике нѣчо, а всѣ нашѝ параграфы еще бôльше нѣчо.

Бôльше про товариство писати не будемо, а ждемо на его дѣяльнôсть, сподѣючись, що не лишь усѣ священники приступять до товариства, але строго держати ся будуть постановъ статута.

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

Америка. Здае ся, що жаденъ народъ въ свѣтѣ — вынявши Русиновъ — не дасть ся звести пустыми але красными словами такъ легко, якъ народъ американьскій. Ось послухайте.

Кажуть, що въ Америцѣ рядить народъ, однакъ се чиста брехня. Сли-бъ народъ рядивъ справдѣ, то робôтники не потребували бы страйкувати, не поллялась бы дармо людска кровь, не треба-бъ було выпроваджувати войска и полісменôвъ на тыхъ людей, що суть робôтными пчолами въ улію американьскои суспôльности. То, що у другихъ народôвъ зве ся рядъ, тымъ для суспôльности Сполуч. Державъ, котра нѣбы рядить, есть та власть, що зачинае ся на президентѣ, а кôнчить ся на полісменѣ найменшого плейзу, котрѝ суть нѣчимъ иншимъ якъ тôлько слугами пануючои клясы, т. е. панôвъ-капиталістôвъ и тѝ властиво рядять, а не народъ. Се не панованє народу, але панованє капиталістôвъ; и ихъ рядъ не тôлько въ Вашінґтонѣ, але и во всѣхъ стейтахъ; а се сталось не за МкКінлея, але вже було за Клівлянда и Гарізона.

А що оно такъ, а не инакше „there is nothing to arbitrate“, кажуть тѝ самѝ панове. Сли хочете доказôвъ, сли забулисьте давнѣйшѝ шкандальнѝ подѣѣ, въ котрыхъ и нашѝ браты полягли, то маете новѣйшѝ въ Клівляндъ, Чікаґо и Бруклинѣ — се страйки робôтниковъ желѣзныхъ дорогъ. Тѝ грошевитѝ маґнаты не хочуть узнати слушныхъ жадань робôтниковъ и неприпускають навѣть, що вôдносины мѣжь капиталомъ, а працею могли-бъ бути вырôвнанѝ инакше якъ не силою. Тому „there is nothing to arbitrate“ и уживають тои силы. Однакъ не повиннѝ тѝ панове забувати, що кій мае два кôнцѣ; що не войска, не уставы, не параграфы погодять панôвъ и робôтниковъ, але сила и свѣдомость обохъ сторôнъ. До теперь мае силу и си свѣдомо уживае тôлько одна сторона, т. е. капиталісты, а друга сторона ледво доглупуе ся до того, а коли доглупае ся, тогды скаже: „there is nothing to arbitrate“, бо се намъ вôдъ давна справедливо належало ся и будуть рôвно-жь рядити.

Европа. Непорядки, неладъ, загальнѝ зворушеня, політичнѝ крізы и наскрôзь драматичнѝ непевнѝ вôдносины, се цѣха всѣхъ великихъ державъ европейскихъ. Всьо наче кипить, а що зъ того выйде, не знати; розвязку принесе намъ певно ажь двайцяте столѣте.

Придивѣмъ ся близше:

Австрія. Населенє робôтниче, то є, робôтники и селяне, домагають ся рôвноуправненя, а пануючѝ кліки навѣть не хочуть о тôмъ знати. Щось нѣбы дадуть одною рукою, але сейчасъ другою вôдбирають; дали ось пяту курію, чимъ дали робôтничому населеню пару заступниковъ въ парляментѣ, але той парляментъ днесь не жіє. Черезъ те повстають въ нутрѣ державы борбы, котрѝ потрясають самѝ основы державы. Щось подôбного дѣе ся и въ Бельґіи. Онпакъ коли додамо до того ще борбы національнѝ, панованє одного народу надъ другимъ, якъ се мае мѣсце гъ Австріи, то бачимо, що та держава друга Туреччина, що скорымъ крокомъ хилить ся до упадку.

Италія и Ишпанія, се два краѣ, въ котрыхъ панує чисте безголове, такъ, що годѣ сказати, котре въ двохъ гôрше, чи тамъ лѣпше.

Ишпаньскій народъ, обдарованый прекрасно умыслово, тѣлесно и морально зôставъ убитый власнымъ кепскимъ рядомъ. Пануючѝ чинники, що лѣтами убивали народъ се: высокѝ урядники и паны, католицкѝ попы и кольоніи; першѝ гордили працею и гуляли, щось подôбно, якъ польска шляхта, и черезъ те не вспѣли дати державѣ крѣпкихъ фундаментôвъ опертыхъ на праци; другѝ выховували народъ въ релиґійнôмъ фанатизмѣ, плекали майже идолопоклоньство и тримали въ слѣпôмъ послусѣ, черезъ що убивали умыслово; а кольоніи нѣбы ту цѣлу нужду покрывали своимъ богатствомъ. Однакъ, коли по кольоніяхъ оставъ ледви слѣдъ и остали лишь два

(Продовжене на другôйсторонѣ).

КАМѢННЫЙ ХРЕСТЪ.

—Студія—

Василя Стефаника.

(Конець).

4.

— А теперь ступай собѣ стара межи ґаздынѣ та пилнуй, абы кожду свое дôйшло та на, вашѝ си разъ, абымъ тѣ на вѣку видѣвъ пену.

— А васъ, ґазды, я ще маю на два ґатунки просити. Десъ може сыны пустьи въ село на пошту, що насъ изъ старовъ уже нема. Та бымъ просивъ васъ, абысте за насъ наймили служебку тай абысте си такъ якъ сегодне зôйшли на обѣдецъ та віказали очинашъ за мене. Може Панъ Бôгъ менше грѣха припише. Я грошѣ лишу Якововѝ, бо вônъ молодый тай слушный чоловѣкъ та не сховае дѣдôвъ ґрейцѣръ.

— Наймемо, наймемо и очинашь за васъ віакажемо...

Иванъ задумавъ си. На его тварѣ малювавъ ся якійсь стыдъ.

— Вы старому не дивуйте си тай не смѣйте си зъ дѣда. Менѣ самому гей устыдъ вамъ се казати, але здае ми си, що бымъ грѣхъ мавъ, якъ бымъ цего вамъ не сказавъ. Вы знаете, що я собѣ на своимъ горбѣ хрестокъ камѣнный поклавъ. Гôрко-мь го вôзъ и гôрко-мь го на верхъ вісажувавъ, але-мь поклавъ. Такій тьижкій, що горбъ го не скине, мусить го на собѣ тримати такъ, якъ мене тримавъ. Хотѣвъ-емь кôлько памньитки по собѣ лишити.

Стуливъ долонѣ въ трубу и притискавъ до губôвъ.

— Такъ баную за тымъ горбомъ, якъ дитина за цицковъ. Я на нѣмъ вѣкъ свôй спендивъ и окалѣчивъ смь. Кобымъ мôгъ, тай бымъ го въ пазуху сховавъ, тай взьивъ зъ собою у свѣтъ. Банно ми за найменшовъ крѣшковъ у селѣ, за найменшовъ дитиновъ, але за тымъ горбомъ таки нѣколи не перебаную.

Очи замиготѣли великимъ жалемъ, а лице задрожало, якъ чорна рôля пôдъ сонцемъ дрожить.

— Оцеи ночи лежу въ стодолѣ та думаю, та думаю: Господи милосерный, ба шомъ такъ глыбоко зогрѣшивъ, що женешь нѣ за свѣтовѝ воды? Я цѣле житє лишь робъ тай робъ тай робъ! Неразъ якъ днинка кôнчила си, а я впаду на ниву тай рôвно молю си до Бога: Господи, не покинь нѣ нѣколи чорнымъ кавалкомъ хлѣба, а я буду все працувати, хиба быхъ не мôгъ нѣ руковъ, нѣ ноговъ кинути...

— Потôмъ такій мене тускъ напавъ, шо-мъ чиколопки грызъ и чупер‹ъ собѣ мыкавъ, качьивъ-емь си по соломѣ якъ худобина. А потôмъ нечисте цукнуло си до мене. Не знаю и якъ и коли вчинивъ емь си пôдъ грушковъ зъ воловодомъ. За малу филю бувъ бымъ си затьигъ. Але Господь милосерный знае, шо робить. Нагадавъ-емь собѣ за свôй хрестъ тай мене геть вôдôйшло. Нѝ, якъ ее побѣжу, якъ не побѣжу на свôй горбъ! За годинку вже-мъ сидѣвъ пôдъ хрестомъ. Посидѣвъ, посидѣвъ довгенько тай якось ми лекше стало.

— Адѣ, стою передъ вами и говорю зъ вами, а тотъ горбъ не віходить ми зъ головы. Таки го вижу тай вижу, тай умирати буду тай буду го видѣти. Все забуду, а его не забуду. Сніѣвапки-мъ знавъ тай на нѣмъ забувъ-емь, силу-мь мавъ тай на нѣмъ лишивъ-емь.

Одна сльоза котила ся по лицѣ, якъ перла по скалѣ.

— Та я васъ просю, ґазды, абы вы, якъ мете на свѣту недѣлю поле свѣтити, абы вы нѣколи мого горба не минули. Будь котрый молодый най вбѣжить та най покропить хрестъ свѣченовъ водицевъ, бо знаете, шо ксьондзъ на гору не пôде. Просю я васъ за це дуже ґрешно, абы-сте минѣ мого хреста нѣколи не минали. Буду за васъ Бога на тôмъ свѣтѣ просити, лишь зробѣть дѣдови его волю.

Якъ коли бы хотѣвъ рядномъ простелити ся, якъ коли бы добрыми, сивыми очима хотѣвъ на вѣки закопати въ серцяхъ гостей свою просьбу.

— Иване, куме, а лишѣть же вы тускъ на боцѣ, геть его вôдкинте. Мы васъ усе будемо нагадувати, разъ на завсе. Були-сте порьидный чоловѣкъ, не лѣзли-сте натарапомъ на нѣкого, нѣкому сте не переорали, анѣ не пересѣяли, чужого зеренца-сте не порунтали. Ой, нѣ! Мутъ васъ люде нагадувати тай хреста вашого на свѣту недѣлю не минуть.

Отакъ Михайло розводивъ Ивана.

5.

— Вже-мъ вамъ, панове ґазды, все сказавъ, а теперь хто нѣ любить, та тотъ буде пити зо мновъ. Сонечко вже надъ могиловъ, а вы ще порцію горѣвки зо мновъ не віпили. Заки-мъ ще въ свои хатѣ и маю гостѣ за своимъ столомъ, то буду зъ ними пити, а хто нѣ навидить, тай буде такожь.

Почала ся піятика, тота піятика, що робить зъ мужиковъ подурѣлыхъ хлопцѣвъ. Незабавки пяный уже Иванъ казавъ закликати музыку, абы гравъ молодѣжи, що заступила цѣле подвôре.

— Мой, маете такъ данцувати, абы земля дуднѣла, абы однои травички на току не лишило си!

— Въ хатѣ всѣ пили, всѣ говорили, а нѣхто не слухавъ. Бесѣда йшла сама для себе, бо треба ей було конче сказати, мусѣло ся сказати, хочь бы на вѣтеръ.

— Якъ-емь го вôпуцувавъ, котре чорный, то якъ срѣбломъ посыпавъ по чорну, а котре бѣлый, то якъ масломъ снѣгъ помастивъ. Конѣ були въ мене въ ордунку, цѣсарь мôгъ сѣдати! Але-мъ грошій мавъ, ой, мавъ, мавъ...

— Кобымъ учинивъ си середъ такои пустынѣ — лишь я та Богъ абы бувъ! Абымъ ходивъ якъ дика звѣръ, лишь кобыхъ не видѣвъ нѣ тыхъ жидôвъ, нѣ панôвъ, нѣ ксьондзôвъ. Оногды бы называло ся, шо-мъ панъ! А ца земля най западае си, най си и заразъ западе, то-мъ не згорѣвъ. За чимъ? Били та катували нашихъ татôвъ, та въ яремъ запрьигали, а намъ уже кусня хлѣба не дають прожерти... Е, кобы то такъ по моему...

Q 61

— Ще не находивъ си такій ескверταнтъ, абы шо зъ него стьигъ за податокъ, ой, нѣ! Бувъ Чьихъ, бувъ Нѣмецъ, бувъ Полякъ — г........., пробачьийте, взьили. Але якъ наставъ Мадзуръ, тай найшовъ кожушину ажь пôдъ вишневъ. Кажу вамъ, Мадзуръ бѣда, очи печи тай грѣху за него нема...

Всякои бесѣды було богато, але она розлѣтала ся въ найрôжнѣйшѝ стороны, якъ надгнилѝ дерева въ старôмъ лѣсѣ.

Въ шумъ, гамôръ и зойки и въ щасливу веселость скрипки врѣзувавъ ся спѣвъ Ивана и старого Михайла. Той спѣвъ, що его неразъ чути на весѣляхъ, якъ старѝ хлопы доберуть охо-

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA" Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Передплата рôчна 2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
То „SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТИЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class-mail matter.

(Продолжене зъ стороны першои)

перші прiятелѣ, що розсѣяли ся сараною по цѣломъ краю, то народъ зголоднѣлый и гнетеный до останка податками, кинувъ ся на тыхъ своихъ добродѣѣвъ, такъ, що и вôйско нѣчо не поможе.

Въ Италіи знову якъ не голодъ, то революція, якъ не революція, що пожирае житє сотокъ людей, то банкротство политичне, отже всьо напружене и въ непевности чекае на слѣпый припадокъ.

Франція, се република такожъ хилить ся низше; пануючй верствы въ розладѣ, мѣщаньство вже не спосôбне до панованя, а низшй верствы ще не дорослй.

Въ Нѣмеччинѣ нѣбы ще найбôльше спокою, але то лишь зверха, бо въ серединѣ такожъ варить ся.

Россія, та богиня реакціи, т. е. заскорузлости и темнои власти днесь нерешита наскрôзь поступовыми филями, що розливають ся чимъ разъ ширше. Рухи робôтниковъ, страйки, рухи студентôвъ, любовь для угнетеныхъ и темныхъ вже вôдкликуютъ ся до нѣйлого свѣта и нѣ багнеты, нѣ тюрмы, нѣ Сибирь не годнй замкнути имъ устъ. Черезъ те царскій рядъ попавъ въ банкротство; а коли додамо до того голодъ и пошести, що десяткуютъ населене и величезнй довги державнй, то дождемо скоро кôнця и комедія въ Газѣ не поможе.

Въ Румуніи бунты хлопôвъ, що домагаютъ ся рôвноуправленя, такъ, що ажь треба було вôйска, котре вправдѣ розôгнало товпу, але порядку не завело и лишило на мѣсци надъ 40 трупôвъ и надъ 100 раненыхъ.

На Балканѣ такожь не выразно. Въ Болгаріи заколотъ; въ Сербіи дня 7. липня 4 разы стрѣлено на екс-короля Миляна, але нѣчо зъ того. Се вже третій атентакъ на того пануючого въ его житю, але видко суджено ему ще трохи пожити и послужити своимъ скандальнымъ житемъ за вôдражаючій прикладъ для другихъ.

Се перегляд зъ европейскихъ державъ; всьо кипить, всьо непевне, а що буде, може дождемо, а може и нѣ. Въ кождôмъ разѣ буде инакше!

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Олифантъ, Па.

Дня 23. липня с. р. вôдбулись въ Олифантъ похороны бл. п. Осипа Зелема, родомъ зъ Мацины, горлицкого повѣта, Галичина, касіера мѣсцевого братства им. Іоана Хрестителя и члена „Р. Н. Союза". Причиною смерти було запалене кишокъ. Небôщикъ полишивъ по собѣ жену и двое дѣточокъ, кôлькохъ братôвъ и стару маму въ краю. Бувъ се чоловѣкъ молодый, заледви двайцять кôлькарôчный, спокôйный, тверезый, працьовитый и загально любленый. Доказомъ сего нехай буде тое, що выбирали его часто за урядника то до рады церковнои, то братства, а доказомъ его працьовитости, тй два домики, котрй вôнъ собѣ пригандувавъ.

Похороны вôдбулись величаво. Цѣле тутешне братство, дальше хоръ и множество своякôвъ, прiятелѣвъ и краянôвъ, все то зôйшло ся, щобы вôддати небôщикови послѣдну прислугу. Сумного обряду доверишли о.о. Обушкевичъ зъ Майфильдъ и Арданъ зъ Олифанту. Въ церкви трогательну бесѣду выголосивъ о. Обушкевичъ, почôмъ вôднесено тѣло на мѣсце вѣчного спочинку.

Вѣчная ему память!

Зъ Чікаґо.

Правда горює а ложь царює.

Передминувшои недѣлѣ братство св. Николая выкинуло зъ помѣжь себе чл. Василя Тиму за те, що потвердивъ своимъ пôдписомъ донись, подану въ „Свободѣ", въ справѣ нанесеня кривды вдовамъ и сиротамъ по Е. Василько. Тому, що „Свобода" посмѣла постояти за правду и напятновала нелюдского Фрідлендра, осуджено еи на пропятіе, а В. Тиму скинено зъ предсѣдателя братства и на жадане батюшки вычеркнено зъ членьства.

По скôнченю комедіи, Фрідлендеръ забравъ усѣхъ своихъ вѣрноподданыхъ до салюну, де погостивъ усѣхъ своихъ баранячихъ [illegible]иклонниковъ за те, що [illegible]къ по геройски списали [illegible] Батюшка вôдправивъ молебень въ подяку за те, що братство выкинуло одного зъ своихъ найлучшихъ членовъ а задержало Фрідлендра, непрошеного опѣкуна вдôвъ и сиротъ.

Ось бачите! Зъ жалемъ мы неразъ читаемо, що въ старомъ краю паньскй заушники и жидовскй дровоуробы вôддаютъ свой голосъ при выборахъ на пана за смердячу ковбасу и горѣвку, коли ту, на вôльной земли, нашъ хрунь продавъ бы за шклянку пива не то своего рôдного тата, але и маму.

А. Дубиньскій.

Вѣсти зъ гавайскихъ островôвъ.

Якъ тяжко жие ся нашимъ людямъ на гавайскихъ островахъ, мы того не годнй знати. Однакъ що не заживають они тамъ въ гараздѣ, о томъ свѣдчать тй рѣдкй а сумнй вѣсти, що вôдъ часу до часу достанутъ ся на свѣтъ божій.

Ось рабинъ М. С. Леви зъ Гонолюлю пише, що въ вязници въ Оаху находить ся теперь 37 Галичанъ, котрыхъ позбавлено свободы за се, що не були въ станѣ робити тои працѣ, до якои обовязаннй суть пôсля контракту. Контрактъ заключено ще передъ ихъ вôдъѣздомъ въ Бремѣ на 3 роки; кошта перевозу черезъ море обовязаннй були вôдроблювати зъ $18 мѣсячнои платнѣ. Обходили ся зъ ними по варварски, а вôдживлюване було такъ лихе, що не були въ станѣ выконувати тяжкои роботы въ горячôмъ пôдсоню. Теперь мусятъ такъ довго сидѣти въ вязници, доки не сплатять свого довгу.

Правда, рѣдкй вѣсти, але не веселй. Нашихъ знакомыхъ и всѣхъ письменныхъ людей на гавайскихъ островахъ просимо, щобы намъ часто доносили о своѣй доли и надужитяхъ злодюгъ-плянтаторôвъ.

ВѢСТЧИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

На польско шляхоцкй верховодячй головы падае грôмъ за громомъ. Ще не прогули крадежи и мальверзаціи чужого грошa, ще не покôнчили ся процесы въ тôй справѣ, ще не минула жалоба по самоубійникахъ, а вже новй шкандалы выходятъ на верхъ. Ось два знатнй польскй адвокаты у Львовѣ, братя Тадей и Генрикъ Шидловскй, надули ордината Чарковского на 800 тысячъ зр. и Тадзьо втѣкъ въ свѣтъ за очи, а Генрись загнавъ собѣ кульку въ лобъ. Кажуть, що се доперва початокъ великопаньскихъ злодѣйствъ, що выйшли на свѣтъ божій.

— Пôсля найновѣйшого справозданя галицкои щадницѣ, за котру паны казали заручити рускимъ и польскимъ хлопамъ 30 міліонами, выносить страта надъ 8 міліонôвъ зр.; однакъ се еще не конець, бо всьо неукôнчене, а звѣсно, чимъ дальше въ лѣсъ, тымъ бôльше дровъ.

— Дня 8. липня вôдбувъ ся доповняючій выбôръ посла до рады державнои зъ сѣльского округа выборчого Сянокъ, Березôвъ, Лѣско. Ставало трехъ кандидатôвъ: рускій о. Т. Калужняцкій, польскій--шляхоцкій гр. Я. Потоцкій и польскій людовець. Зôставъ выбраный, розумѣе ся, панъ „грабя". О. Т. Калужняцкій въ двохъ повѣтахъ: въ сяноцкôмъ и лѣскôмъ дôставъ бôльшôсть голосôвъ, недописавъ тôлько мазурскій Березôвъ; на 590 голосуючихъ о. К. дôставъ 246, а панъ грабя 344; кандидатъ людовцѣвъ перепавъ соромно. Русины въ тыхъ повѣтахъ держали ся не зле.

— Въ Бережанахъ вôдбуло ся економічно--просвѣтне вѣче заходомъ філіи тов. Просвѣты; а дня 13. липня вôдбуло ся у Львовѣ вѣче академикôвъ Русинôвъ зô всѣхъ університетôвъ австрійскихъ въ справѣ основаня руского униврзитету у Львовѣ. Крôмъ того, ще вôдбули ся два вѣча повѣтовй крамарôвъ. Невдовзѣ мае вôдбути ся зъѣздъ рускихъ музикôвъ.

— Рускій народный театръ дае теперь представленя по мѣстахъ самои всхôдной Галичины.

— Нашй славнй спѣваки: п. Сальомеа Крушельницка зъ Варшавы и п. Евг. Гушалевичь зъ Праги прибули на вôдпочинокъ до Галичины.

— Дня 10. липня прибули до Львова три рускй священники зъ Угорщины: Д-ръ Юрій Шуба, Петро Гебей и Юліянъ Ананканинець, щобы запознати ся зъ галицкими Русинами и ихъ вôдносинами.

— Интронізація митрополита львôвского и епископа станѣславôвского знову вôдложенй на дальше. Епископъ перемыскій візитуе теперь лемкôвскй деканаты; народъ дуже горне ся, бо мало е такихъ, щобъ видѣли якъ выглядае рускій епископъ, а въ многихъ селахъ о візитаціи епископа нема и слѣду.

— У Львовѣ почала выходити 2 разы въ мѣсяць нова руска політично-суспôльна часопись для интелігенціи „Будучність"; вже выйшло 2 числа.

— П. Староста Гр. Дѣдушицкій, про котрого богато знае оповѣсти посолъ Дашиньскій и вже де що оповѣдавъ въ думѣ державнôй, недавно публично дôставъ пощочину вôдъ якогось папка. Очевидцѣ повѣдаютъ, що такъ правъ паньску шкôру, що ажь ляскъ йшовъ. Цѣкаво, за що? Певно якись грѣхи проти 9 заповѣди наробили того.

НОВИНКИ.

Мадярскій „туруль."

Пôсля мадярского переданя одепъ великій птахъ пôдъ назвою „туруль" мавъ народъ угорскій припровадити зъ далекого всходу до краю, котрый теперь замешкуютъ Мадяре. Арпадъ, начальникъ Мадярôвъ, побивъ Славянъ, забравъ землю передъ 1000 лѣтами и такъ давъ початокъ нынѣшнôй мадярскôй державѣ. Тому Мадяры зъ вдячности и на памятку побудовали величезный памятникъ недалеко мѣста Бангіда (комітату Коморнъ) и назвали его „туруль". Вôнъ є 20 метрôвъ 84 центиметр. высокій, вôддалене помежи обома крылами выносить 14 метрôвъ 26 цнтм.; довгота меча, котрый держить птахъ въ кôгтяхъ выносить 12 метр. 38 цнтм. Его побудовавъ Юлій Донатъ. Есть се третій зъ ряду найбôльшій намятникъ на свѣтѣ, а именно: першій Вашінґтона, въ мѣстѣ Вашінґтонѣ, другій „свободы" межи Ню Йоркомъ а Джерзи Сити, а третій „туруль."

— Робота теперь всюды поправила ся. При твердôмъ вуглю робятъ щоденно, а навѣть, вже давно небувала рѣчь, въ Мт. Кармель и околици бракъ робôтникôвъ.

Проворный Японьчикъ.

Оденъ Японьчикъ именемъ Лі, бувъ такъ убогимъ, якъ мышь церковна. Робивъ довги за довгами, бравъ на боргъ (на книжку) по шторахъ, але вкôнци стративъ кредитъ и нѣхто не хотѣвъ ему вже больше боргувати. На нещасте подерли ся ему цѣлкомъ чоботы и пальцѣ зачали ся вже добувати до свѣтла Божого. Понеже цента не мавъ въ кишени, то боявъ ся яти до шевця просити о чоботы на боргъ, бо знавъ, що достане вôдповѣдь вôдмовну... По якъ повѣдають старй люде, бѣда навчить ворожити, и вôнъ набравъ вôдваги, прийшовъ до шевця и замовивъ собѣ новй чоботы, але сказавъ, що „кешь" заплатить, якъ будуть готовй. Швецъ втѣшивъ ся добрымъ интересомъ, зробивъ чоботы и принѣсъ бѣдному панови. Панъ взувъ чоботы, але по хвили намыслу сказавъ, що правый чобôтъ добрый и пасуе, отже его нехай зôставить, а другій лѣвый за тѣсный, то-жь треба новый зробити. Швецъ згодивъ ся. Тымчасомъ приходить другій швецъ до Японьчика и приносить нову пару чоботъ, бо въ того Японьчикъ замовивъ и обѣцявъ „кешь" заплатити; пробуе тй чоботы тай каже, що лѣвый добрый, але правый за тѣсный и вôддавъ правый шевцеви, абы зробивъ новый, а лѣвый оставивъ, а тогды доперва заплатить. На улици случайно зôйшли ся оба шевцѣ зъ однымъ чоботомъ, и догадавшись, якъ то вôдступно ихъ Японьчикъ натягнувъ, впали до него и зачали сварити ся, але надармо, бо Японьчикъ чоботы заходивъ и не бувъ дурный зъ нôгъ скидати.

Испитъ рускихъ школярôвъ въ Мт. Кармель, Па.

Въ недѣлю сполудня, дня 30. юлія, вôдбувъ ся въ Мт. Кармель, Па. испитъ рускихъ дѣтей, на котрôмъ явилось до 30 гостей. Дѣти вôдповѣдали на всѣ запытаня дуже красно, а въ нагороду за ихъ письменность устроить ся имъ въ слѣдуючу недѣлю забаву, на котрôй будуть и старшй. Въ мѣсцевôй рускôй школѣ учить С. Шиманьскій, а за его прилѣжну працю около пôднесеня просвѣты нашихъ дѣточокъ належить ся ему подяка.

ты и заведуть стародавныхъ спѣванокъ. Слова спѣву идуть через старе горло зъ перешкодами, якъ коли бы не лишь на рукахъ у нихъ, але и въ горлѣ мозолѣ попаростали. Идуть слова тыхъ спѣванокъ, якъ жовте осѣнне листе, що нимъ вѣтеръ гонить по замерзлôй земли, а оно разъ-на-разъ зупиняе ся на кождôмъ ярочку и дрожить подертыми берегами, якъ передъ смертю.

Иванъ тай Миxайло отакъ спѣвали за молодіи лѣта, що ихъ на кедровôмъ мостѣ здогонили, а они вже не хотѣли назадъ вернути ся до нихъ навѣть у гостѣ.

Якъ де пôдтягали въ гору яку ноту, то стискали ся за руки, але такъ крѣпко, ажь суставы хрупотѣли, а якъ подыбували дуже жалôсливе мѣсце, то нахилювали ся до себе и тулили чоло до чола и сумували. Ловили ся за шію, цѣлували ся, били кулаками въ груди и въ стôлъ и такои собѣ своимъ заржавѣлымъ голосомъ туги завдавали, що врештѣ не могли жадного слова вымовити, лишь: Ой, Йванку, брате, ой, Михайле, пріятелю!

6.

— Дьидю, чуете, то вже чьисъ віходити до коллеѣ, а вы розспѣвали си якъ за добро миру.

Иванъ вытрѣщивъ очи, але такъ дивно, що сынъ побѣлѣвъ и подавъ ся назадъ. Иванъ поклавъ голову въ долонѣ и довго щось собѣ нагадувавъ. Уставъ изза стола, пôдôйшовъ до жѣнки и взявъ еи за рукавъ.

— Стара, гай, матѣръ, инцъ, цвай, драй! Ходи, уберемо си по панцки тай пôдемо панувати.

Выйшли обое.

Якъ уходили назадъ до хаты, то цѣла хата зарыдала. Якъ бы хмара плачу, що нависла надъ селомъ, прôрвала ся, якъ бы горе людске дунайску загату розôрвало — такій бувъ плачь. Жѣнки заломили руки и такъ сплетенй держали надъ старою Иванихою, абы щось зъ горы не впало и еи на мѣсци не роздавило. А Михайло имивъ Ивана за барки и шалено термосивъ нимъ и верешавъ якъ стеклый.

— Мой, якъ-есь ґазда, то фурни тото катране зъ себе, бо тьи віполичкую якъ к.....!

Але Йванъ не дививъ ся въ той бôкъ. Имивъ стару за шію и пустивъ ся зъ нею въ танецъ.

— Польки менѣ грай, по панцки, мамъ грошѣ!

Люде задеревѣли, а Иванъ термосивъ жѣнкою, якъ бы не мавъ уже гадки пустити еи живу зъ рукъ.

Вбѣгли сыны и силомôць вынесли обоѣхъ изъ хаты.

На подвôрю Иванъ танцювавъ дальше якоись польки, а Иваниха обчепила ся руками порога и приповѣдала:

— Ото-сми тьи віходила, ото-сми тьи вігрызла оцими ногами!

И все рукою показувала въ повѣтрю, якъ глубоко она той порôгъ выходила.

7.

Плоты по-при дороги трѣщали и падали — всѣ люде выпроваджували Ивана. Вôнъ ишовъ зô старою, згорбленый, въ цайґовôмъ, сивôмъ одѣню и що хвиля танцювавъ польки.

Ажь якъ усѣ зъупинили ся передъ хрестомъ, що Иванъ его поклавъ на горбѣ, то вôнъ трохи прочунявъ ся и показувавъ старый хрестъ.

— Видишь, стара, нашь хрестикъ? Тамъ е вібито и твое намено. Не бô си, е и мое и твое...

Зъ „Літер.-Науков. Вѣстника".

АМЕРИАНЬСКИ НОВИНЫ.

Що за конституція?

Міністеръ вôйны Альжеръ уступивъ нарешті! Его справа тягла ся цѣлый рôкъ. Пôдчасъ вôйны Америки зъ Испаніею вôнъ потроивъ своимъ забальсамованымъ мясомъ масу воякôвъ и тогды еще, коли его справа выйшла на верхъ, вôнъ повиненъ бувъ уступити. Та рамя опѣкунче президента стерегло его. Мекінлей стягавъ его справу, стягавъ, ажь прійшло до самого краю. Теперѣшна вôйна зъ Филиппинами показала въ повнôмъ свѣтлѣ его неспосôбность и вôнъ мусѣвъ пôйти, чуючи острй слова критики навѣть зъ републиканьского табору. На его мѣсце прійшовъ зъ Ню Йорку Елігу Рутъ. Хто хочь троха чувъ коли за рядъ конституційный, здивуесь тому довгому стяганю и проволѣканю въ усуненю чоловѣка зъ такъ высокого становища, якъ міністеръ вôйны и такъ одвѣчального, если той міністеръ не тôлько оказавъ ся неспосôбнымъ, але и нечеснымъ. Въ краяхъ, де парляментарне правлене мае свою силу, було бы се неможливе. Въ „вôльнôй" Америцѣ однакъ показалось можливе. А головна причина тому есть ся, що въ Сполученыхъ Державахъ міністры не суть одвѣчальнй передъ народомъ, якъ есть навѣть въ Австріи, а тôлько передъ президентомъ, котрый въ той спосôбъ стаесь ихъ босомъ, а они его, говорячи делікатно, хлопцями. А що президентъ въ Стейтахъ мусить належати до якоись партіи, то и вôнъ стае хлопцемъ супроти когось вôдъ него могучѣйшого. Не конець лиху. Кождый урядникъ, котрый дôставъ ся до офісу, мусить за се заплатити, якъ се, звѣстно, зробивъ Альжеръ. Свой міністерскій портфель уважавъ вôнъ отже за свою набуту власность и ту лежить головна причина, длячого вôнъ такъ пôзно пôйшовъ. Де-жь яка ту власть народа? Де-жь яка ту одвѣчальность міністра передъ народомъ вôльнои Америки „people of the United States?" Де ту яка конституція и що то за конституція?

Поліція и страйки.

Яку ганблячу ролю грае поліція при страйкахъ въ Америцѣ, наглядно показуе проклямація президента бруклінськои поліціи. Вôнъ такъ повѣдае: „Я прошу публику на улицяхъ не згромаджувати ся и намъ привернене порядку полишити. Горожане повиннй ити до своихъ обовязкôвъ, якъ бы нѣчо не стало ся. Мы маемо въ шефѣ поліціи чоловѣка, котрый розумѣе свое зване. Нема жаднои ситуаціи, зъ котрою мы не дали бы собѣ рады. На жадну перепону въ комунікаціи не позволимо и товариство колѣйове буде охоронене... Есть нашимъ обовязкомъ оборонювати власнôсть приватныхъ людей, якъ такожь и корпораціи."

Сй слова сказанй пôдчасъ бруклінського страйку кондукторôвъ каръ, але ихъ можна уважати не тôлько выразомъ думокъ бруклінськои поліціи, але и кождои. Що до страйку замѣтимо, що вôнъ не удавъ ся разъ длятого, що бувъ зле проваджений, а по друге, що заняте при карахъ есть того рода, що крôмъ постôйно зайнятыхъ робôтникôвъ компаніи затрудняютъ еще людей, котрй роблять чверть або половину часу и котрй задля свого непевного положеня чигаютъ тôлько на страйки, щобъ могли достати певну роботу. Те саме дѣе ся и въ великихъ фабрикахъ, де запроваджено всѣ можливй машиновй улѣпшеня и де задлятого и ґріноры можуть робити на мѣсце „learned" робôтникôвъ.

Варта згадати и се, що бруклиньскій страйкъ провадивъ ся головно задля узысканя 10 годинного часу робочого, хочь право приказуе робôтникамъ робити тôлько 10 годинъ. Що то за право въ Америцѣ, если робôтники, хотячи его осягнути, мусять ажь стрейковати?

Кôлько выдаткôвъ мае папа рôчно.

Коли папа по-при своѣй найвысшôй духовнôй власти бувъ еще и свѣтскимъ правителемъ въ Римѣ, то крôмъ иншихъ приходôвъ побиравъ рôчно цивільну пенсію 3,225.000 италіяньскихъ лірôвъ. Но коли свѣтску власть вôдобрано папѣ, то италійске правительство 13. мая 1871 р. ухвалило разъ на все давати папѣ яко вôдшкодоване 3,255.000 лірôвъ рôчнои дотаціи, а крôмъ того забеспечило разъ на все папѣ нетикальность его особы, тай вôддало ему на власность посѣлость Ватиканъ (де мешкае папа зъ кардиналами) Лятеранъ и Кастель Гандольфо. Однако тогдѣшный папа Піюсъ IX. не принявъ ухваленои пенсіи и такъ само нынѣшный папа Левъ XIII. не пріймае и не хоче узнати свѣтскои італійскои власти надъ собою. Папа Левъ XIII. выдае рôчно 7 міліонôвъ франкôвъ на утримане церковь и своего цѣлого двора а именно: кардиналы и дипльоматичнѣ заступники побирають рôчно 500.000 франкôвъ. Утримане цѣлого Ватикану коштуе 2,500.000; на пôдтримане католицкихъ школъ въ Римѣ выдае папа рôчно 500.000; дары и иншѣ запомоги выносять 1,500.000; дробнѣ выдатки 1,000.000 франкôвъ. Но звôдки папа бере тôлько грошей? запытае неоденъ. Вôдповѣдь на се знаходимо въ одной поважнôй французкôй книзѣ подъ заголовкомъ: „Leon XIII. intime.“ Зъ тои книжки довѣдуемо ся, що сталый доходъ папа побирае зъ вôдсоткôвъ (процентôвъ) великихъ капиталôвъ, ульокованыхъ головно въ банкахъ заграничныхъ. Дальше доходъ зъ недвижимыхъ посѣлостей; папска канцелярія приносить великій доходъ 1 міліонъ франкôвъ зъ удѣлюваня титулôвъ шляхоцкихъ (особливо польскій давнѣйшѣ панки остатнѣ центы давали, а навѣть часомъ запозычались, абы лишь дôстати титулъ шляхоцкій зъ Риму), особный доходъ ставить т. зв. „Петровый грошь“, котрый складають добровôльно католики зъ цѣлого свѣта. Передъ кôлькома лѣтами „Петровый грошь“ выносивъ 10 міліон. франк. рôчно, зъ котрыхъ половину зложили самѣ Франпузы (Русины грек. кат. тоже мало причиняють ся до „Петрового гроша.“) За часъ кардинала Сембратовича часомъ зôбрало ся 20—50 зл. ав., а теперь може и того не зберуть. Однакъ теперь одна партія полiтична во Франціи т. зв. монархисты (що хочуть цѣсаря а не републику) агітують против складаня „Петрового гроша“ для папы, бо папа сприяе републиканскôй партіи. Однакъ папу мало що обходить та агітація, бо зъ самыхъ ювилеѣвъ 1886—1893 папа Левъ XIII. доставъ сумку 40 міліонôвъ лірôвъ а понеже сей найвысшій достойникъ катол. церкви проводить самъ жите дуже скромне и ощадне, то доволѣ маетку заощадить еще для своихъ наслѣдникôвъ. Попередучій папа Піи зъ „гроша Петрового“ защадивъ бувъ 30 міліон., зъ котрыхъ до 20 міліонôвъ пропало въ банкахъ италійскихъ, длятого решту злозивъ до банкôвъ въ Льондонѣ. Папа выдае радо богато грошей на закладане и вспомагане католицкихъ школъ, шпиталѣвъ и церковь; на иншѣ менше важнѣ рѣчи не выдае!.. Папске войско складае ся теперь зъ 600 осôбъ и подѣлене на 3 ґвардіи: шляхоцка, швайцарска и палятиньска, крôмъ того е кôлькохъ жандармôвъ. До шляхоцкои ґвардіи пріймають лишь зъ найвысшои римскои аристократіи (шляхты); до швайцарскои звычайна шляхта, а до палятиньскои зô стану мѣщаньского. До першои шляхоцкои ґвардіи пріймають лишь того, хто зовсѣмъ здоровъ и мае маетку бодай вартости 620.000 франкôвъ. Тое войско служить лишь до парады.

Котрѣ спѣвачки на свѣтѣ найбôльше заробляють?

Аделіна Патті въ молодôмъ вѣцѣ заробляла рôчно своимъ спѣвомъ $350.000; Неллие Мельба дôстае рôчно за свои выступы на концертахъ $200.000; Сара Бернгардтъ рôчно $70.000; Роза Бонгеръ выспѣвала собѣ за рôкъ $180.000.

— Въ справѣ вилксберскои церкви, о котру иде процесъ мѣжь уніятами а православными ще вôдъ 1894 року, выдавъ судія Dunham свое рѣшене 22. юлія с. р. Выpокомъ своимъ взборонюе судія протоерею А. Товту, теперѣшному православному парохови вôдправляти якѣ небудь богослуженя въ тôй церкви, мешкати въ парохіяльнôмъ домѣ и взагалѣ вмѣшувати ся въ духовнѣ або матеріяльнѣ справы парохіянъ, хиба тогды, если бъ вôнъ зôставъ правильнымъ душпастыремъ установленымъ черезъ грек. католицку власть церковну. Такъ само и всѣмъ другимъ оскарженымъ (тымъ, що перейшли на православіе) заборонено припускати о. А. Товта, або другого якого священика тои вѣры, до сповнюваня обовязкôвъ душпастырскихъ въ тôй церкви, хиба пôдъ условіемъ высше поданымъ; рôвно-жь заборонено имъ ставити перешкоды въ вôдправлюваню богослужень въ тôй церкви душпастырови правильно установленому черезъ гр. кат. власть духовну. Скарженѣ мають покрыти кошта процесу, жадна однакъ сторона не може жадати вынадгороджѣня для свѣдкôвъ. Противъ сему выpокови православнѣ правдоподôбно внесуть вôдкликъ до вызшого суду.

— Агентами редакціи „Свободы“ суть: Д. Ванько на Ансонію, Конн. и околицю, а Діонизъ Голодъ на Джерзи Сити, Н. Дж. и околицю. Мають они право колектовати за „Свободу“ и записувати новыхъ предплатникôвъ.

— Въ Scranton, Pa. зачне невдовзѣ выходити тыжднева словеньска газета „Bratstvo“. Буде она органомъ „Пенсильванійскои рим. и гр. кат. Єдноты“.

— Въ Бруклинѣ пôдчасъ стрейку кондукторôвъ каръ електричныхъ, оденъ мужъ пôшовъ до роботы, бо боявъ ся, абы жена зъ голоду не згинула; тымчасомъ жена его, зъ роду Нѣмка, убрала ся красно и выбѣгла на улицю, стала передъ карою, котру провадивъ еѣ мужъ и не вступила ся доти зъ шинъ, поки вôнъ не злѣзъ и не пôйшовъ зъ нею до дому, бо жена его учила, що треба зъ робôтниками тримати ся разомъ, а не зъ гиціями капиталістами.

Хиньскій религійный звычай.

Нещасливѣ суть жѣнки въ Хинахъ. Если котрôй умре мужъ, то религія хиньска приказуе, що вдова мае пôти въ слѣдъ за мужомъ и собѣ жите вôдобрати. Недавно трафивъ ся бувъ подôбный случай, що вдова сейчасъ по смерти мужа мала повѣсити ся, бо такъ ихъ вѣра приписуе... Тымчасомъ въ тôмъ мѣстѣ пробувала одна Американка и якъ довѣдала ся о тôмъ, пôшла сама до тои нещаснои вдовы и намовляла, абы собѣ житя не вôдбирала, бо то грѣхъ. Коли товпа народа довѣдала ся о тôй намовѣ, хотѣла замордувати Американку, бо якъ она смѣла вдову вôдвертати вôдъ святого звычаю... Американка ледви зъ житемъ утѣкла и то пôдъ охороною поліціи. Но помимо того культура европейска и вѣра Христова зачинае чимъ разъ больше ширити ся въ Хинахъ.

— Въ стейтѣ New Jersey появивъ ся теперь новый рôдъ комарôвъ т. зв. „любчикъ“, що кусають лишь въ уста. Вже були случаи смерти.

Загадка.

Оденъ старый ученый подѣливъ людей на 4 части.

Одна часть людей говорить: „Що мое, то и мое, а що твое, то такожь мое“.

Друга часть людей твердить: „Що мое, то и мое, а що твое, то твое“.

Третя часть твердить: „Що мое, то и твое, припускаючи, що есть твое, то есть заразомъ и мое.“

Четверта часть говорить: „Що мое, то и твое.“

РОЗВЯЗКА:

До першои части належать „найпорядпѣйшѣ люде“, а именно: всѣ лотры и злодѣѣ.

До другои належать всѣ тѣ, котрѣ найперше самѣ о себе дбають, а про другихъ або цѣлкомъ нѣ, або дуже мало.

До третои части належать всѣ тѣ, що спускають ся на взаимну пріязнь и услужнôсть.

До четвертои части належать тѣ, котрѣ щось трошки жертвують для ближнього и на вôддане не чекають.

До котрои-жь клясы людей ты себе зачислишь?

ХИНЬСКА ЗАГАДКА.

— На чôмъ стоить земля? — пытае „чайный“ (Хиньчикъ).

— На хребтѣ великого слоня — вôдповѣдае другій.

— А на чôмъ стоить слонь? — пытае дальше „чайный“.

— На хребтѣ черепахи — вôдповѣдае другій. А якъ бы хто дальше хотѣвъ пытати ся, на чôмъ черепаха стоить, то вѣра браманьска (хиньска) заказуе пôдъ карою смерти!...

Посмертнѣ вѣсти

Дня 11. липня упокоила ся Ева Ваврипъ въ Jersey City, N. J., жена Семена Вавршна, члена „Р. Н. Союза“, родомъ зъ Свѣржовы, повѣта горлицкого.

Марія Демчко, донька Семена, упокоила ся въ другôмъ роцѣ житя, членъ „Р. Н. С.“ въ Shenandoah, Pa. ч. гол. кн. 1045.

Вѣчная имъ память!

Де-що цѣкавого.

— Довжина трансъ-сибирійскои желѣзницѣ буде выносити 3958 англ. миль, зъ котрыхъ вже 1425 е готовыхъ.

— Найстаршій птахъ на свѣтѣ згинувъ недавно въ Лондонѣ, а була се папуґа, власнôсть князя Уельского. котра прожила 125 лѣтъ.

— Слонѣ мають 8 зубôвъ и то по 4 на обохъ щокахъ. Въ 14. роцѣ житя выпадають имъ зубы а наростають новѣ.

— Часописи въ Сполуч. Державахъ заплатили спеціяльнымъ кореспондентамъ за телеґрафичнѣ депешѣ 2½ міліон. доларôвъ.

— Копальнѣ угля въ Великôй Британіи (Анґліи) занимають просторонь 5400 миль квадратовыхъ.

— Одна стара но богата панна-американка купила собѣ пса за 25.000 дол., бо якъ пишуть газеты, не мала зъ кимь... ѣсти обѣду. Той пеиско походить зъ породы „champion Dockleaf.“

— Языкомъ можна найскорше переконати ся, чи діямантъ е правдивый чи нѣ.

— Если въ Норвегіи мужъ и жена ѣде желѣзницею, то платять тікетъ лишь за одну особу; то-жь не жаль тамъ и женити ся.

— Въ Прусахъ въ протягу 10 лѣтъ, 413 школьныхъ дѣтей, пониже 15 лѣтъ, вôдобрало собѣ жите.

— Найновѣйше вынайдене суть сѣрники зъ паперу.

— Въ Медіолянѣ, Италіи, оденъ годинникаръ спорядивъ годинку зъ тѣста, котре засхло добре и годинникъ иде точно. Надъ тымъ зигаркомъ працювавъ 13 лѣтъ.

— Въ Индіяхъ, въ однôмъ храмѣ, вѣчно горить одна лямпа и то вже 1200 лѣтъ, и той „святый огонь“ палить ся на памятку военного походу Перзôвъ на Индію.

— Французы сперечають ся зъ Бельґійцями, що адміралъ нашъ Dewey походить зъ давного роду француского, другѣ кажуть, що зъ бельґійского, а наймудрѣйшѣ Американцѣ, бо знають, що Dewey есть ихъ, бо ему добре платять!

— На островѣ Мадаґаскарѣ ростуть такѣ дерева, що якъ бы яка звѣрина або чоловѣкъ случайно зближили ся до ихъ пня, то они своимъ листемъ вхопять сейчасъ жертву, обвяжуть его своимъ листемъ и выссуть всю кровь, тôлько кôстякъ полишать.

СМѢШНЕ

„ОБРАЗА МАЕСТАТУ.“

Кôлькохъ шевчикôвъ въ Вѣдни збѣгло ся на одной улици и зачали кричати: „мы не потребуемо жадного цѣсаря.“ Розумѣе ся, що на поліція хопила сейчасъ и запровадила на „police station.“ На запытане комісара: чому они выкрикували „що не потребують жадного цѣсаря“, хлопцѣ вôдповѣли: „або що? чи-жь не добре мы говорили, що не потребуемо жадного другого цѣсаря, бо прецѣнь вже одного Франціска Іосифа маемо.“ Въ той способъ выкрутили ся.

ЯКІЙ ГРОШЪ — ТАКІЙ МУЖЪ.

Одна бѣдна сельска дѣвчина хотѣла выйти замужь, а понеже она вѣрно служила въ одной панѣ, то достала въ дарунку 10 дол. По весѣлю хотѣла панѣ зобачити еи мужа. Стало ся послѣ еи волѣ и за хвилю ставъ передъ нею малый, непоказный и нерухливый мужикъ.

— А бôй ся Бога, сказала панѣ до своеи бувшои служницѣ, та якже ты могла вôдважити ся ити замужь за такого нѣкчемного.

— Але-жь, моя панѣ — вôдповѣла молодиця — якъ можна щось лѣпшого достати за вашихъ 10 дол.?

ПАЦІЕНТЪ И ЛѢКАРЬ.

Оденъ слабый чоловяга прійшовъ до лѣкаря и зачавъ скаржити ся, що не може анѣ сидѣти, анѣ лежати, анѣ стояти.

— Если такъ, то найлѣпше зробишь, друже, якъ повѣсишь ся, вôдповѣвъ вчений докторъ.

ЖИДЪ И АДВОКАТЪ.

— Чи врученъ-есь рахунокъ оскарженому? — запытавъ адвокатъ свого клієнта жида.

— Такъ есть, пане добродзею.

— А що-жь сказавъ на тое обжалованый?

— Воно повѣло менѣ, абы я пôшло собѣ до чорта.

— А що-жь ты зробивъ, жидку?

— Ну — я прійшовъ до васъ.

Скринка почтова.

О. Н. въ Jersey City, N. J. — На ваше зомовлене посылаю вамъ 100 листовъ зъ портретомъ Т. Шевченка, а другихъ 100 до роздѣленя (роз. за грошѣ) мѣжь вашихъ чесныхъ громадянъ.

Д. В. Ansonia, Conn. — Вôдповѣсти вамъ на таке пытане, кому найщасливѣйше на свѣтѣ жие ся, се рѣчь взглядна. Намъ выдае ся, що тому найкраще жити, хто самъ собою вдоволеный.

А. Ф. Ansonia, Conn. — Якъ хочете дôзнатись, якъ робить ся „ice cream“ (мороженe), удайтесь до першого лучшого Американця въ своимъ мѣстѣ, а вôнъ вамъ уже пояснить. У насъ нема мѣсця на подôбни поясненя.

Ф. К. въ Р. — Наши информаціи не сягають такъ далеко и широко, щобъ мы могли выбрати для васъ подругу житя, але якъ хочете вженитись, а не найшли голубки въ своѣй мѣсцевости, радимо ѣхати до Jersey City, N. J., Ansonia, Conn., Troy, N. Y. або Yonkers, N. Y. Тамъ гарныхъ рускихъ дѣвчатъ мовь маку.

Q-62

ПѢСНѢ -- РАНЫ.

I.

Цѣлу нôчь буря гудѣла,
Доіцъ падавъ нôчку цѣлую,
Вѣтеръ носивъ ся скаженый
Понадъ землицю святую.
Надъ раномъ сонѣчко выйшло
Глянуть на бурѣ все дѣло,
И все створѣне огрѣти,
Котре у бурю терпѣло.
Засяло сонце. Звѣрята,
Дерева, квѣты зрадѣли,
Затягли пѣснѣ пташата,
Що въ гнѣздахъ у бурю млѣли.
Лишь я, о сонце благее,
Тепла твоего не чую,
Бо бôль мою душу томить
У нôчь и днину видную.
Промѣне твое холодне,
А твое тепло студене,
Хотя якъ мôцно ты свѣтишь
Свѣтломъ и тепломъ на мене.
Бо ты болю не лѣчишь,
Бо о ранахъ не знаешь,
Раненько засвѣтишь,
Въ вечеръ западаешь,
А въ мене бôль! И бôль и рана
Свѣтомъ, людьми менѣ завдана,
Еще, коли малымъ хлопятемъ
Я бачивъ нужду въ хлопскôй хатѣ,
Я чувъ ихъ пѣснѣ, а въ нихъ горе
И сумъ глубокій — нужды море...

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"!

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвочить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.